

ЗАЛУЧЕННЯ НОСІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ» СТУДЕНТАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І АУДИТ»: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Постикіна Євгенія Геннадіївна

викладач кафедри економічної теорії та міжнародної економіки
(секція професійного англомовного навчання)
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

Костяхіна Аліна Миколаївна

студентка 3 курсу факультету економічних наук,
спеціальність «Облік і аудит»
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

У статті зазначено основні проблеми викладання курсу англійська мова за професійним спрямуванням для студентів факультету економічних наук, спеціальності «Облік і аудит». Проаналізовано можливі шляхи оптимального вибору навчального матеріалу; конкретизовані вимоги для кожного етапу навчання; представлені традиційні та інноваційні методи навчання, засоби підвищення мотивації вивчення дисципліни та вдосконалення планування навчальної діяльності студентів.

Ключові слова: облік і аудит, комунікативний підхід, носій мови, інноваційні методи, англійська мова за професійним спрямуванням.

В статье рассмотрены проблемы преподавания дисциплины английский язык узкой специализации для студентов факультета экономических наук, специальности «Облік и аудит». Проанализированы возможные способы оптимального выбора учебного материала, конкретизированы требования для каждого этапа обучения, представлены традиционные и инновационные методы обучения, способы повышения мотивации изучения дисциплины и усовершенствование планирования научной деятельности студентов.

Ключевые слова: облік и аудит, коммуникационный подход, носители языка, инновационные методы, английский язык узкой специализации.

Teaching problems of Professional English for the students of Economic Science faculty, "Accounting and auditing" specialization are determined. Different ways of successful choice of education material are analyzed; the requirements for each stages of education are specified, traditional and innovative methods of education, ways of motivation improvement and development of planning science students' activity are presented.

Keywords: accounting and auditing, communicative approach, native speaker, innovative methods, Professional English.

У сучасному світі, при швидкому розвитку комерційних, економічних, політичних зв'язків між країнами, усе більше актуальними стають іноземні мови. Поглиблення міжнародних зв'язків України, її інтеграція до загальноєвропейських структур підвищують роль іноземних мов як важливого засобу міжкультурної комунікації. Англійська мова стала світовою мовою спілкування, мовою бізнесу, а англійська мова за професійним спрямуванням стає життєво необхідним способом налагоджування ділових стосунків між підприємцями, спеціалістами і співробітниками міжнародних компаній. Саме тому професіоналам фінансової сфери необхідно володіти англійською мовою задля реалізації свого професійного потенціалу на міжнародному ринку праці.

Необхідність навчання не англійської мови для загально життєвого використання, а англійської мови для спеціального професійного вживання досліджує все більша кількість вітчизняних науковців: Бориско Н.Ф., Борщовецька В.Д., Зінукова Н.В., Коломієць С.С., Мірошніченко Е.В. та ін.

Обґрунтування методик навчання іноземних мов для спеціальних цілей показує, що існують дослідження з питань навчання іноземних мов для професійного спілкування у сфері економічних спеціальностей, це Іванникова С. С., Мірошніченко Е. В.

Аналіз питань навчання англійської мови за професійним спілкуванням бухгалтерів досліджував такий вчений як Оболенський О.Ю. Найбільш ваго-

мий внесок в обґрунтуванні підходу вивчення англійської мови зробили його прихильники і, насамперед, англійські та американські дослідники Крашен С., Літлвуд У., Савіньон С., Уїдоусон Г. Багато спеціалістів в різних галузях науки, бізнесу, техніки, культури та інших сфер людської діяльності потребують негайного вивчення англійській мові. Великі зміни відбуваються у навчанні: кардинально переглядаються способи та методи викладання.

Мета даної роботи це – пошук інноваційних та модернізація існуючих методів викладання англійської мови за професійним спрямуванням для студентів спеціальності «Облік та аудит».

Входження України у світовий освітній простір, модернізація системи вищої освіти визначається пошуками оптимальної відповідності між традиціями, що мають місце у вищій школі, та інноваціями в сфері освітніх послуг.

Реформування системи вищої освіти України передбачає підвищення якості навчання. На ці процеси впливає багато чинників, серед яких найважливішими стають планування та організація навчального процесу, розвиток і впровадження новітніх освітніх технологій, якісне навчально-методичне забезпечення та педагогічна майстерність викладача.

У зв'язку з новими вимогами до володіння іноземною мовою, визначеними у загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, змінюються й підходи до навчання мови. Якщо на-

прикінці минулого століття в методиці навчання іноземних мов в Україні беззаперечно панував комунікативний підхід, то новою потребою XXI століття – необхідність працювати з документами, написаними іноземною мовою, проводити презентації, володіти алгоритмом організації переговорів, вміти вести переписку з іноземними організаціями, знати особливості регулятивного стилю в спілкуванні з іноземними партнерами – вимагають пошуку інших сучасних підходів до навчання іноземних мов.[1]

Окрім досягнутих позитивних результатів у сучасній вітчизняній методиці навчання англійській мові за професійним спрямуванням існує цілий ряд недосліджених напрямів, які потребують вирішення і тому можуть слугувати полем для досліджень українських та зарубіжних науковців. Викладання англійської мови на не філологічних спеціальностях вимагає зосередження уваги та зусиль на читанні літератури з фаху. Цілеспрямоване читання є необхідною умовою набуття студентами, за порівняно недовгий проміжок часу, достатнього рівня комунікативної компетенції в професійній діяльності.

Визначення мовної стратегії у вищій освіті має принципове значення для забезпечення якості підготовки фахівців у будь-якій країні світу, бо мова є універсальним інструментом не тільки взаєморозуміння та спілкування, а й пізнання, осмислення та засвоєння змісту всіх дисциплін, які входять до державного стандарту світової та

національної вищої освіти, сприяють формуванню нового філософського, економічного та гуманістичного мислення особистості, становлення її як високоосвіченого громадянина і професіонала певної країни, здатного до розв'язання тих завдань, які доведеться вирішувати у майбутній професійній діяльності, ділових стосунках і спілкуванні.[2]

Сьогодні основним критерієм вищої школи є рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання набутих теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, що значною мірою обумовлюється якістю засвоєння знань студентами. Іноземна мова в будь-якому вищому навчальному закладі (ВНЗ) вивчається перш за все для спілкування, тому процес навчання повинен концентруватися на вдосконаленні опанування всіх видів мовленнєвої діяльності. При навчанні студентів англійської мови за професійним спрямуванням завдання викладача полягають перш за все у формуванні в студента комунікативної компетентності з ділового мовлення, розширенні його словникового запасу за рахунок спеціальної лексики, мінімізації невизначеностей, які пов'язані із засвоєнням лексико-нормативної бази міжнародних документів. Сучасний фахівець має вивчати можливості закордонних партнерів, їхню роботу, досягнення з метою впровадження кращих результатів у свою роботу; за допомогою технічних засобів зв'язку, безпосереднього спілкування підтримувати ділові контакти, вести ділові

бесіди та кореспонденцію із закордонними партнерами; добирати літературні джерела, при необхідності використовувати загальнонаукові та специфічні методи збирання первинної інформації, застосовуючи наукові методи обробки інформації.

Забезпечення якості мовної підготовки майбутніх фахівців передбачає безперервний пошук ефективних форм і методів навчання, вдосконалення робочих програм, розроблення нових навчальних методик, створення навчальних посібників. Багато ВНЗ залучають саме носіїв мови до викладання дисциплін для своїх студентів. Ніхто краще ніж носій мови не знає англійську мову за професійним спрямуванням. Ми вважаємо що такий спосіб викладання є найефективнішим для студентів, адже він має багато переваг.[3]

У викладанні англійської мови найкраще зарекомендував себе комунікативний підхід, який передбачає вивчення мови в психологічно комфортній обстановці. Студент повинен бути не лише зацікавленим у спілкуванні, але і розуміти, що він знаходиться в однаковій ситуації з іншими

студентами, які беруть участь в процесі комунікації, а це, в свою чергу, не викличе у нього почуття страху перед вивченням іноземної мови. Студенти повинні якомога повніше бути занурені в іншомовне середовище, і чим більше студент спілкується англійською мовою, тим швидше його іншомовне мовлення пересте гальмуватися рідним.

З переваг варто відзначити той факт, що носій дасть вам сучасну і

живу англійську, оскільки це його рідна мова, на якій він спілкується кожен день. Він зможе пояснити вам всі нюанси розмовних або сленгових виразів, термінологію.

Спілкування з мовцем, для якого англійська рідна – це можливість практично відразу позбутися мовного бар'єру, тому що спроби спілкуватися з викладачем українською або російською мовою, швидше за все, провалляться.

Заняття з розповсюджувачем англійської спочатку створюють стресову ситуацію, яка загострює здатності і можливості, змушує виходити із зони комфорту і рухатися вперед.

Ще один плюс занять з носієм англійської – це великий стимул вивчати мову далі. Адже студент отримує радість від того, що його розуміє іноземець (англомовна людина), що він застосовує отримані на заняттях знання, бачить свій прогрес.

На заняттях, де спілкування ведеться тільки на англійській, студент отримує можливість побачити свої слабкі і сильні сторони, оцінити розмовні навички, свій рівень знань. Це допомагає розробити більш ефективну програму навчання на майбутнє.

Носії англійської мови, відступаючи від підручників і канцеляризмів, можуть дати більше знань про живу мову, розповісти про мовні відтінки і мовні нюанси в спілкуванні.

До того ж на заняттях англійською мовою з мовцями можна позбутися акценту, копіюючи не тільки звуки, але і інтонації. З'являється здатність швид-

ко вникати і вливатися в розмову з тими, хто володіє англійською.

На практичних заняттях з ділової англійської мови велика увага приділяється й розвитку діалогічного мовлення, що відповідає комунікативній спрямованості навчального процесу. На заняттях майбутні фахівці мають бути поставлені в такі умови, за яких за допомогою іноземної мови вони могли б вирішити поставлені задачі, тобто їх навчальна діяльність має бути максимально наближена до реальної обстановки. Вони набувають практики, досвіду в професійній діяльності і одночасно засвоюють мову.

Окрім навчальних позитивних сторін вивчення іноземної мови з носієм, у студентів є можливість познайомитися з культурою країни, мова якої вивчається, її історією, традиціями, способом життя корінних мешканців. Це особливо важливо в тому випадку, якщо студенти в майбутньому планують проживання в країні, де поширене англійське населення, чи тимчасове перебування в ній.

Однак заняття з знавцем мови мають свої недоліки. Наприклад, це стосується студентів 1 курсу навчання, вони роблять свої перші кроки у вивченні англійської. На цьому етапі найважливіше – зрозуміти основи мови, його ключові структури. Україномовний педагог зможе допомогти вам у цьому набагато ефективніше, так як відсутня перешкода у вигляді невідомих слів або термінів.

Найперша проблема це мовний бар'єр. Студенти не повністю розумі-

ють співрозмовника, і тому не завжди можуть відповісти на запитання. Але найпоширенішими труднощами при спілкуванні із зарубіжними партнерами є недосконале знання граматики, незнайомі терміни, вирази, ідіоми та словосполучення, специфіка вимови, певні труднощі виникають також у розумінні діалогічного мовлення при безпосередньому спілкуванні в ситуаціях ділової комунікації та сприйняття мовлення в умовах технічних перешкод при спілкуванні з партнером по телефону та інших технічних засобів(комп'ютери). За умови недосконалого володіння англійською мовою студентам необхідно навчитися компенсувати комунікативні невдачі і прогалини у знанні мови. Наприклад якщо носій мови житель князівства Уельс, то акцент викладача занадто складний для сприйняття і часто включає в себе слова, придумані місцевими жителями. Південно-американські діалекти знайомі всім під загальною назвою «південно-американська англійська». Сьогодні цією мовою спілкуються населення південного сходу і півдня центральній частині США, відрізняється колоритом місцевих ідіом, набагато довшою вимовою звуків і своїми особливими скороченнями. Опинившись у ситуації з таким викладачем, можна або постаратися звикнути до мови даного педагога, або підвищувати загальний рівень мови з українськомовним викладачем.

Система вправ і завдань забезпечує швидке й ефективне засвоєння необхідних термінологічних одиниць, клю-

чових термінів і понять з основних тем курсу, вироблення навичок використання мовних засобів для вираження новітньої наукової думки англійською мовою, вмінь навчально-професійного спілкування на лексичному матеріалі мови фаху.

Основними типовими ситуаціями усного спілкування для студентів є прес-конференції, переговори, презентації, обговорення та укладання договорів, контрактів, вирішення ділових питань із партнером по телефону, професійні бесіди. Такі ситуації вимагають уміння слухати й розуміти ділове мовлення, і якраз тут часто виникають труднощі при розумінні партнера в процесі спілкування іноземною мовою. [4]

Деякі труднощі може викликати те, що носій мови не має можливості проводити аналогії з рідною мовою студентів, пояснюючи лексичні і граматичні сторони. Але часом це служить скоріше не недоліком, а навіть перевагою.

Але, звичайно ж, не кожна людина, що володіє мовою своєї батьківщини, повністю всією термінологією спеціальності «Облік і аудит», може бути відмінним вчителем для наших студентів. Для цього потрібно мати певну освіту, здібності, хист до викладання. Просто говорити з студентами на незрозумілій для них мові не дасть результатів, тому викладач повинен використовувати певні схеми навчання, правила, яких необхідно дотримуватися.

Доцільно коли мова йдеться не про-

сто про зняття мовного бар'єру, а про досконале опанування мовою у всіх її аспектах. І, як і в більшості випадків, не може бути однозначно визначено чи добре це чи ні вивчати мову з носієм, бо лише в залежності від поставленої мети стосовно рівня володіння мовою і будуть зважуватись переваги і недоліки навчання у носія.

Отже, навчання майбутніх фахівців спеціальності «Облік та аудит» англійської мови за професійним спрямуванням є невід'ємним компонентом їхньої освіти, без якої неможлива якісна підготовка спеціалістів, які б були конкурентоспроможними у нових умовах євроінтеграційної політики України. Зусилля викладача повинні бути спрямовані на навчання студентів комунікативним навикам ділового спілкування, відтворення мовних ситуацій, які б сприяли ефективному засвоєнню лексичного матеріалу, навчання основам ділової кореспонденції. Проаналізувавши вище викладену інформацію можна свідчити що, найкращий варіант, коли групу на заняттях англійської мови ведуть відразу кілька викладачів – україномовний і носій англійської мови. Вони проводять заняття і ведуть розмовні клуби, аби студенти мали практику спілкування і розуміння мови носіїв, мови з різними акцентами і темпами мови. Крім того, викладач повинен переконати студента в тому, що іноземна мова – це реальний засіб спілкування, за допомогою якого він може виразити себе як особистість. У процесі навчання студентів необхідно визначити типові ситуації ділового спілкування у

конкретній сфері діяльності і передусім сформулювати практичні вміння та навички розуміння ділового мовлення. Поєднання усіх методів модернізації викладання іноземної мови дозволяє піднести процес навчання на якісно новий рівень, сприяє кращому засвоєнню знань студентами, стимулює їх до поглибленого вивчення дисципліни.

Список літератури

1. З 14 Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Николаева. – К.:Ленвіт, 2003.-273с.
2. Кіршо С. М., Купрата Н. Я., Висоцька З. І., Ковальчук Г. В., Ковальська Н. А., Ногай В. П.Професійна мова економістів: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротاپринт, 2016. – 462 с.
3. Яременко Н.В. Деякі шляхи інтенсифікації викладання англійської мови студентам немовних спеціальностей., 2016.С.2-3.
4. Стойко В.С. Вісник Чернігівського національного 13 педагогічного університету. – Чернігів: ЧДПУ, 2015. – С. 220-223.
5. A Common European Framework of Reference for Language Learning, Teaching, Assessment. – Strasbourg, 1986.